

Zbierka súdnych rozhodnutí

UZNESENIE SÚDNEHO DVORA (štvrtá komora)

zo 14. februára 2019*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Verejné obstarávanie – Postupy preskúmania – Smernica 89/665/EHS – Články 1 a 2c – Návrh na preskúmanie rozhodnutí o pripustení alebo vylúčení uchádzačov – Lehoty na podanie opravných prostriedkov – Prekluzívna lehota 30 dní – Vnútroštátna právna úprava, ktorá vylučuje možnosť dovolávať sa nezákonnosti rozhodnutia o pripustení v rámci žaloby proti následným aktom – Charta základných práv Európskej únie – Článok 47 – Právo na účinnú súdnu ochranu“

Vo veci C-54/18,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Tribunale amministrativo regionale per il Piemonte (Regionálny správny súd Piemont, Taliansko) z 27. septembra 2017 a doručený Súdnemu dvoru 29. januára 2018, ktorý súvisí s konaním:

Cooperativa Animazione Valdocco Soc. coop. soc. Impresa Sociale Onlus

proti

Consorzio Intercomunale Servizi Sociali di Pinerolo,

Azienda Sanitaria Locale To3 di Collegno e Pinerolo,

za účasti:

Ati Cilte Soc. coop. soc.,

Coesa Pinerolo Soc. coop. soc. arl,

La Dua Valadda Soc. coop. soc.,

Consorzio di Cooperative Sociali il Deltaplano Soc. coop. soc.,

La Fonte Soc. coop. soc. Onlus,

Società Italiana degli Avvocati Amministrativisti (SIAA),

Associazione Amministrativisti.it,

Camera degli Avvocati Amministrativisti,

SÚDNY DVOR (štvrtá komora),

* Jazyk konania: taliančina.

v zložení: predseda štvrtej komory M. Vilaras (spravodajca), sudcovia K. Jürimäe, D. Šváby, S. Rodin a N. Piçarra,

generálny advokát: M. Campos Sánchez-Bordona,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Cooperativa Animazione Valdocco Soc. coop. soc. Impresa Sociale Onlus, v zastúpení: A. Sciolla, S. Viale a C. Forneris, avvocati,
- Consorzio Intercomunale Servizi Sociali di Pinerolo, v zastúpení: V. Del Monte, avvocato,
- Ati Cilte Soc. coop. soc., Coesa Pinerolo Soc. coop. soc. arl a La Dua Valadda Soc. coop. soc., v zastúpení: L. Gili a A. Quilico, avvocati,
- talianska vláda, v zastúpení: G. Palmieri, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci C. Colelli a V. Nunziata, avvocati dello Stato,
- holandská vláda, v zastúpení: M. Bulterman a J. M. Hoogveld, splnomocnení zástupcovia,
- Európska komisia, v zastúpení: L. Haasbeek, G. Gattinara a P. Ondrůšek, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude rozhodnutá odôvodneným uznesením v súlade s článkom 99 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora,

vydal toto

Uznesenie

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 1 ods. 1 a 2 smernice Rady 89/665/EHS z 21. decembra 1989 o koordinácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení týkajúcich sa uplatňovania postupov preskúmania v rámci verejného obstarávania tovarov a prác (Ú. v. ES L 395, 1989, s. 3; Mim. vyd. 06/001, s. 246), zmenenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2014/23/EÚ z 26. februára 2014 (Ú. v. EÚ L 94, 2014, s. 1) (ďalej len „smernica 89/665“), článku 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“), ako aj zásady ekvivalencie a efektivity.
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi Cooperativa Animazione Valdocco Soc. coop. soc. Impresa Sociale Onlus (ďalej len „Cooperativa Animazione Valdocco“) na jednej strane a Consorzio Intercomunale Servizi Sociali di Pinerolo (ďalej len „CISS di Pinerolo“) a Azienda Sanitaria Locale To3 di Collegno e Pinerolo na strane druhej vo veci zadania verejnej zákazky na služby ošetrovateľskej starostlivosti v domácnosti dočasnému združeniu podnikov, ktoré tvoria Ati Cilte Soc. coop. soc., Coesa Pinerolo Soc. coop. soc. arl a La Dua Valadda Soc. coop. soc. (ďalej len „dočasné združenie podnikov-úspešný uchádzač“).

Právny rámec

Právo Únie

- 3 Článok 1 ods. 1 štvrtý pododsek a ods. 3 smernice 89/665 stanovuje:

„1. ...

„Pokiaľ ide o zákazky, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti smernice [Európskeho parlamentu a Rady] 2014/24/EÚ [z 26. februára 2014 o verejnom obstarávaní a o zrušení smernice 2004/18/ES (Ú. v. EÚ L 94, 2014, s. 65; Mim. vyd. 06/007, s. 132)] alebo smernice [2014/23], členské štáty prijímú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby sa rozhodnutia prijaté verejnými obstarávateľmi mohli účinne a predovšetkým čo najskôr preskúmať v súlade s podmienkami stanovenými v článkoch 2 až 2f tejto smernice z dôvodu, že týmito rozhodnutiami sa porušilo právo Únie v oblasti verejného obstarávania alebo vnútroštátne právne predpisy, ktorými sa toto právo transponuje.“

...

3. Členské štáty zabezpečia, aby si postupy preskúmania mohla na základe podrobných pravidiel, ktoré môžu stanoviť členské štáty, uplatniť každá osoba, ktorá má alebo mala záujem o získanie určitej zákazky, ktorá bola poškodená alebo existuje riziko poškodenia údajným porušením.“

- 4 Článok 2c tejto smernice, ktorý sa týka „lehôt na podanie žiadosti o preskúmanie“, stanovuje:

„Ak členský štát ustanovil, že každá žiadosť o preskúmanie rozhodnutia verejného obstarávateľa prijatého v rámci alebo v súvislosti s postupom zadávania zákazky, ktoré patrí do rozsahu pôsobnosti smernice [2014/24] alebo smernice [2014/23], musí byť podaná pred uplynutím stanovenej lehoty, táto lehota je najmenej 10 kalendárnych dní, pričom začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, keď bolo rozhodnutie verejného obstarávateľa poslané uchádzačovi alebo záujemcovi faxom alebo elektronickými prostriedkami, alebo pri využití iných komunikačných prostriedkov pred uplynutím lehoty, ktorá je najmenej 15 kalendárnych dní, pričom začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, keď bolo rozhodnutie verejného obstarávateľa poslané uchádzačovi alebo záujemcovi, alebo pred uplynutím lehoty, ktorá je najmenej 10 kalendárnych dní, pričom začína plynúť dňom nasledujúcim po dni doručenia rozhodnutia verejného obstarávateľa. K oznámeniu rozhodnutia verejného obstarávateľa každému uchádzačovi alebo záujemcovi sa pripojí zhrnutie relevantných dôvodov. V prípade žiadosti o preskúmanie týkajúcej sa rozhodnutí uvedených v článku 2 ods. 1 písm. b) tejto smernice, ktoré nie sú predmetom osobitného oznamovania, je lehota najmenej 10 kalendárnych dní odo dňa uverejnenia dotknutého rozhodnutia.“

Talianske právo

- 5 Článok 120 ods. 2a prílohy I decreto legislativo n. 104 – Codice del processo amministrativo (legislatívny dekrét č. 104, ktorým sa stanovuje Správny súdny poriadok) z 2. júla 2010 (riadny dodatok GURI č. 156 zo 7. júla 2010), zmenený článkom 204 decreto legislativo n. 50 – Codice dei contratti pubblici (legislatívny dekrét č. 50, ktorým sa stanovuje Zákonník verejného obstarávania) z 18. apríla 2016 (riadny dodatok GURI č. 91 z 19. apríla 2016) (ďalej len „Správny súdny poriadok“), stanovuje:

„Rozhodnutie o vylúčení subjektov zo zadávacieho konania a o pripustení do tohto konania na základe vyhodnotenia kritérií týkajúcich sa subjektívnych, ekonomických a finančných, ako aj technických a odborných požiadaviek, je možné napadnúť v lehote 30 dní od jeho uverejnenia na internetovej stránke obstarávateľa, v súlade s článkom 29 ods. 1 [Zákonníka verejného obstarávania]. Nepodanie

žaloby proti dotknutému rozhodnutiu bráni možnosti dovolávať sa nezákonnosti následných aktov prijatých v rámci zadávacieho konania, a to aj prostredníctvom vzájomnej žaloby. Rovnako je neprípustné napadnutie návrhu na zadanie zákazky v prípade, ak bol podaný, a iných prípravných aktov, ktoré nemajú bezprostredný škodlivý účinok.“

- 6 Článok 29 legislatívneho dekrétu č. 50, ktorým sa zavádza Zákonník verejného obstarávania z 18. apríla 2016, zmenený prostredníctvom decreto legislativo n° 56 (legislatívny dekrét č. 56) z 19. apríla 2017 (riadny dodatok GURI č. 103 z 5. mája 2017) (ďalej len „Zákonník verejného obstarávania“), stanovuje:

„... S cieľom umožniť prípadné podanie žaloby podľa článku 120 ods. 2a Správneho súdneho poriadku sa do dvoch dní od prijatia príslušných aktov uverejňujú aj rozhodnutie o vylúčení subjektov zo zadávacieho konania a rozhodnutie o pripustení do tohto konania, vydané na základe preskúmania dokumentácie osvedčujúcej neexistenciu dôvodov vylúčenia podľa článku 80, ako aj splnenia ekonomických a finančných podmienok a podmienok technickej a odbornej spôsobilosti. V uvedenej dvojdňovej lehote sa dotknuté rozhodnutie oznámi... záujemcom a uchádzačom, s uvedením úradu alebo internetovej stránky, kde sú všetky uvedené rozhodnutia k dispozícii. Lehota na podanie žaloby podľa citovaného článku 120 ods. 2a začína plynúť od skutočného sprístupnenia aktov uvedených v druhej vete, vrátane odôvodnení prijatých verejným obstarávateľom“.

- 7 Článok 53 ods. 2 a 3 Zákonníka verejného obstarávania stanovuje:

„2. Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia tohto zákonníka týkajúce sa verejných zákaziek zadávaných pod podmienkou zachovania dôvernosti alebo zákaziek, ktorých vykonanie si vyžaduje osobitné bezpečnostné opatrenia, právo na prístup sa odkladá:

- a) až do uplynutia lehoty stanovenej na predloženie ponúk pri verejnej súťaži, pokiaľ ide o zoznam osôb, ktoré predložili ponuky;
- b) až do uplynutia lehoty stanovenej na predloženie ponúk v prípade užších konaní a rokovacích konaní a neformálnych zadávacích konaní, pokiaľ ide o zoznam osôb, ktoré požiadali o výzvu na účasť alebo, ktoré prejavili záujem, a zoznam osôb, ktoré boli vyzvané na predloženie ponúk a zoznam osôb, ktoré predložili takéto ponuky; osoby, ktorých žiadosť o výzvu bola zamietnutá, môžu získať prístup k zoznamu osôb, ktoré požiadali o výzvu na účasť alebo ktoré prejavili záujem, po úradnom oznámení mien záujemcov, ktorí budú vyzvaní, zo strany verejných obstarávateľov;
- c) pokiaľ ide o ponuky, do zadania zákazky;
- d) pokiaľ ide o postup overovania nedostatkov v ponuke, do zadania zákazky.

3. Akty uvedené v odseku 2 sa nesmú až do uplynutia lehoty ustanovenej v týchto článkoch poskytnúť tretím osobám alebo sa akýmkoľvek spôsobom uverejniť.“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 8 Rozhodnutím z 19. mája 2017 spoločnosť CISS di Pinerolo na základe kritéria ekonomicky najvýhodnejšej ponuky zadala dočasnému združeniu podnikov-úspešnému uchádzačovi verejnú zákazku na služby ošetrovateľskej starostlivosti v domácnosti v jeho územnej pôsobnosti na obdobie od 1. júna 2017 do 31. mája 2020.
- 9 Po zadaní zákazky spoločnosť Cooperativa Animazione Valdocco, ktorá sa umiestnila na druhom mieste, podala na vnútroštátny súd, Tribunale Amministrativo Regionale per il Piemonte (Regionálny správny súd Piemont, Taliansko), žalobu o neplatnosť rozhodnutia o zadaní predmetnej zákazky, ako

- aj proti rôznym aktom postupu zadávania zákazky, vrátane rozhodnutia o nevyklúčení dočasného združenia podnikov-úspešného uchádzača, pričom predovšetkým tvrdí, že vzhľadom na to, že toto združenie nepredložilo predbežnú zábezpeku v požadovanej výške a nepreukázalo splnenie podmienok účasti, nemalo byť pripustené k účasti na zadávacom konaní.
- 10 Vnútroštátny súd uvádza, že verejný obstarávateľ a dočasné združenie podnikov-úspešný uchádzač vzniesli námietku neprípustnosti žaloby z dôvodu, že bola podaná voči konečnému rozhodnutiu o zadaní zákazky. V súlade so zrýchleným konaním upraveným v článku 29 Zákonníka verejného obstarávania v spojení s článkom 120 ods. 2a Správneho súdneho poriadku však mala byť žaloba spoločnosti Cooperativa Animazione Valdocco podaná do 30 dní od oznámenia aktu o pripustení uchádzačov k účasti na zadávacom konaní.
- 11 V tejto súvislosti uvádza, že zavedenie zrýchleného konania pre napadnutie rozhodnutí o vylúčení alebo pripustení uchádzačov podľa článku 120 ods. 2a Správneho súdneho poriadku reaguje na potrebu umožniť rozhodnúť spor pred vydaním rozhodnutia o zadaní zákazky, pričom vyčerpávajúcim spôsobom určuje osoby, ktoré sú oprávnené zúčastniť sa na zadávacom konaní pred preskúmaním ponúk, a následne vybraním úspešného uchádzača.
- 12 Zdôrazňuje však, že toto zrýchlené konanie je v niekoľkých bodoch diskutabilné, najmä z hľadiska práva Únie.
- 13 V tejto súvislosti najprv poznamenáva, že tento postup ukladá uchádzačovi, ktorý nebol pripustený k účasti na zadávacom konaní, aby podal žalobu proti rozhodnutiu o pripustení alebo nevyklúčení všetkých uchádzačov, pričom na jednej strane nemôže v tomto okamihu vedieť, kto bude úspešným uchádzačom, a na strane druhej je možné, že by sám nemal nijakú výhodu z napadnutia zadania zákazky, keďže nevie, na ktorej pozícii sa umiestnil v konečnom hodnotení. Uvedený uchádzač by preto bol nútený podať žalobu bez akejkoľvek záruky, že mu táto iniciatíva prinesie konkrétny prospech, pričom ho zároveň núti znášať náklady spojené s okamžitým podaním žaloby.
- 14 Vnútroštátny súd ďalej uvádza, že nielenže uchádzač, ktorý je takto povinný podať žalobu v zrýchlenom konaní, nemá konkrétny a aktuálny záujem, ale sú mu na základe uplatnenia článku 120 ods. 2a Správneho súdneho poriadku spôsobované rôzne ujmy. Prvá ujma vyplýva z vysokých ekonomických nákladov spojených s podaním viacerých žalôb. Druhá súvisí s prípadným ohrozením jeho pozície v očiach verejného obstarávateľa. Tretia ujma sa týka nepriaznivých dôsledkov na jeho zaradenie, keďže článok 83 Zákonníka verejného obstarávania stanovuje ako kritérium negatívneho posúdenia vplyv sporov začatých na návrh uchádzača.
- 15 Vnútroštátny súd nakoniec zdôrazňuje, že príliš zložitá povaha prístupu k správne súdnictvu je zhoršená článkom 53 Zákonníka verejného obstarávania, ktorého odsek 3 zakazuje osobám zastávajúcim verejný úrad alebo povereným verejnou službou, pod hrozbou trestnej sankcie, oznámiť alebo v každom prípade uverejniť akty zadávacieho konania, ku ktorým je odložený prístup do zadania zákazky. Vzhľadom na záväznú povahu tohto zákazu sa osoby zodpovedné za konanie zdráhajú sprístupniť, až na rozhodnutie o pripustení, správne dokumenty uchádzačov, čo núti hospodárske subjekty podávať žaloby „naslepo“.
- 16 Za týchto okolností Tribunale amministrativo regionale per il Piemonte (Regionálny správny súd Piemont) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:
- „1. Bránia právne predpisy Únie týkajúce sa práva na obranu, spravodlivý proces a podstaty účinnosti ochrany, konkrétne články 6 a 13 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorý bol podpísaný v Ríme 4. novembra 1950, článok 47 Charty a článok 1 ods. 1 a 2 smernice 89/665, vnútroštátnej právnej úprave, akú predstavuje článok 120 ods. 2a Správneho

súdneho poriadku, ktorý hospodárskemu subjektu zúčastňujúcemu sa na verejnom obstarávaní ukladá povinnosť napadnúť prijatie/nevylúčenie iného subjektu v lehote 30 dní od oznámenia rozhodnutia, ktorým sa príslušné prijatie/vylúčenie uchádzačov nariadilo?

2. Bránia právne predpisy Únie týkajúce sa práva na obranu, spravodlivý proces a skutočne účinnú ochranu, konkrétne články 6 a 13 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, článok 47 Charty a článok 1 ods. 1 a 2 smernice 89/665, vnútroštátnej právnej úprave, akú predstavuje článok 120 ods. 2a Správneho súdneho poriadku, ktorý hospodárskemu subjektu znemožňuje, aby na záver procesu obstarávania namietal, hoci aj prostredníctvom podania vzájomnej žaloby, nezákonnosť aktov, ktorými sa ostatné subjekty, najmä úspešný uchádzač alebo hlavný žalobca, prijali do konania, pokiaľ dotknutý hospodársky subjekt predtým vo vyššie uvedenej lehote nenapadol príslušný akt o prijatí iného subjektu do postupu obstarávania?“

O prejudiciálnych otázkach

- 17 Podľa článku 99 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora ak odpoveď na položenú prejudiciálnu otázku možno jednoznačne vyvodiť z judikatúry, Súdny dvor môže na návrh sudcu spravodajcu po vypočutí generálneho advokáta rozhodnúť formou odôvodneného uznesenia.
- 18 V tejto veci je potrebné uplatniť uvedené ustanovenie.

O prípustnosti návrhu na začatie prejudiciálneho konania

- 19 Na úvod je potrebné zdôrazniť, že ako vyplýva z pripomienok predložených Súdnemu dvoru, hodnota verejnej zákazky dotknutej vo veci samej bola 5 684 000 eur, čo je podstatne vyššia suma ako prahové hodnoty stanovené v článku 4 smernice 2014/24.
- 20 Smernica 89/665 sa teda uplatní na uvedenú zákazku v súlade s článkom 46 smernice 2014/23 a návrh na začatie prejudiciálneho konania preto nemôže byť, na rozdiel od toho, čo tvrdí talianska vláda, vyhlásený za neprípustný len z dôvodu, že v návrhu na začatie prejudiciálneho konania nie je uvedená hodnota zákazky.
- 21 Návrh na začatie prejudiciálneho konania nemôže byť vyhlásený za neprípustný ani z dôvodu, že vyzýva Súdny dvor, aby preskúmal diskrečnú voľbu talianskeho zákonodarcu v rámci prebratia smernice 89/665, ako to tvrdí CISS di Pinerolo. Položené otázky sa totiž jasne týkajú výkladu viacerých ustanovení uvedenej smernice.
- 22 V dôsledku toho je tento návrh na začatie prejudiciálneho konania prípustný.

O prvej otázke

- 23 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa článok 1 ods. 1 a 2 smernice 89/665 v spojení s článkom 47 Charty majú vykladať v tom zmysle, že bránia takej vnútroštátnej právnej úprave, o akú ide vo veci samej, ktorá stanovuje, že návrhy na preskúmanie rozhodnutí verejných obstarávateľov o pripustení alebo vylúčení z účasti na postupoch verejného obstarávania musia byť podané v lehote 30 dní, pod hrozbou preklúzie, odo dňa ich oznámenia dotknutým osobám.
- 24 Najskôr je potrebné pripomenúť, že podľa článku 2c smernice 89/665 môžu členské štáty stanoviť lehoty na podanie návrhov na preskúmanie rozhodnutia verejného obstarávateľa prijatého v rámci postupu verejného obstarávania, ktoré patrí do pôsobnosti smernice 2014/24.

- 25 Toto ustanovenie uvádza, že táto lehota je aspoň desať kalendárnych dní odo dňa nasledujúceho po dni, keď sa rozhodnutie verejného obstarávateľa zaslalo uchádzačovi alebo záujemcovi, v prípade použitia faxu alebo elektronického prostriedku alebo v prípade použitia iných komunikačných prostriedkov, aspoň pätnásť kalendárnych dní odo dňa nasledujúceho po dni, keď sa rozhodnutie verejného obstarávateľa zaslalo uchádzačovi alebo záujemcovi, alebo aspoň desať kalendárnych dní odo dňa nasledujúceho po dni doručenia rozhodnutia verejného obstarávateľa. To isté ustanovenie okrem toho spresňuje, že k rozhodnutiu verejného obstarávateľa zaslanému každému uchádzačovi alebo záujemcovi sa pripojí zhrnutie príslušných dôvodov.
- 26 Zo samotného znenia článku 2c smernice 89/665 vyplýva, že lehota 30 dní, o akú ide vo veci samej, v ktorej návrhy na preskúmanie rozhodnutí verejných obstarávateľov o pripustení alebo vylúčení z účasti na postupoch verejného obstarávania, ktoré patria do pôsobnosti smernice 2014/24, musia byť podané, od ich oznámenia dotknutým osobám, pod hrozbou preklúzie, je v zásade zlučiteľná s právom Únie za predpokladu, že tieto rozhodnutia obsahujú zhrnutie príslušných dôvodov.
- 27 Okrem toho článok 1 ods. 1 smernice 89/665 ukladá členským štátom povinnosť zabezpečiť, aby rozhodnutia verejných obstarávateľov mohli byť predmetom účinného a čo najrýchlejšieho preskúmania. Ako už Súdny dvor mal príležitosť zdôrazniť, stanovenie prekluzívnych lehôt na podanie návrhov na preskúmanie umožňuje dosiahnuť cieľ rýchlosti sledovaný smernicou 89/665 tým, že núti hospodárske subjekty, aby prípravné opatrenia a predbežné rozhodnutia prijaté v rámci postupu verejného obstarávania napádali čo najskôr (pozri v tomto zmysle rozsudok z 28. januára 2010, Komisia/Írsko, C-456/08, EU:C:2010:46, bod 60 a citovanú judikatúru).
- 28 Súdny dvor okrem toho rozhodol, že určenie primeraných prekluzívnych lehôt na podanie opravného prostriedku v zásade splňa požiadavku efektivity vyplývajúcu zo smernice 89/665, keďže týmto spôsobom sa uplatňuje základná zásada právnej istoty (rozsudky z 12. decembra 2002, *Universale-Bau a i.*, C-470/99, EU:C:2002:746, bod 76, ako aj z 21. januára 2010, *Komisia/Nemecko*, C-17/09, neuvverejnený, EU:C:2010:33, bod 22), a že je zlučiteľné so základným právom na účinnú súdnu ochranu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 11. septembra 2014, *Fastweb*, C-19/13, EU:C:2014:2194, bod 58).
- 29 Pri uplatňovaní požiadavky rýchlosti sledovanej smernicou 89/665 vo vnútroštátnom práve sa však musia dodržiavať požiadavky právnej istoty. Preto majú členské štáty povinnosť zaviesť dostatočne presný, jasný a predvídateľný systém lehôt, ktorý jednotlivcom umožní poznať svoje práva a povinnosti (pozri v tomto zmysle rozsudky z 30. mája 1991, *Komisia/Nemecko*, C-361/88, EU:C:1991:224, bod 24, a zo 7. novembra 1996, *Komisia/Luxembursko*, C-221/94, EU:C:1996:424, bod 22).
- 30 V tejto súvislosti členské štáty musia, pri definovaní procesných podmienok súdnych opravných prostriedkov určených na zabezpečenie ochrany práv, ktoré právo Únie priznáva záujemcom a uchádzačom, ktorí boli poškodení rozhodnutím obstarávateľov, dbať na to, aby nebola dotknutá ani účinnosť smernice 89/665, ani ochrana práv, ktoré právo Únie priznáva jednotlivcom, najmä právo na účinný prostriedok nápravy a spravodlivý proces zakotvený v článku 47 Charty (pozri v tomto zmysle rozsudok z 15. septembra 2016, *Star Storage a i.*, C-439/14 a C-488/14, EU:C:2016:688, body 43 až 45).
- 31 Cieľ, stanovený v článku 1 ods. 1 smernice 89/665, ktorým je zabezpečiť existenciu účinných opravných prostriedkov proti porušeniam platných predpisov v oblasti verejného obstarávania, možno dosiahnuť len vtedy, ak lehoty stanovené na podanie týchto opravných prostriedkov začnú plynúť až odo dňa, keď sa žalobca dozvedel alebo sa mal dozvedieť o údajnom porušení uvedených predpisov [pozri rozsudky z 28. januára 2010, *Uniplex (UK)*, C-406/08, EU:C:2010:45, bod 32; z 12. marca 2015, *eVigilo*, C-538/13, EU:C:2015:166, bod 52, ako aj z 8. mája 2014, *Idrodinamica Spurgo Velox a i.*, C-161/13, EU:C:2014:307, bod 37].

- 32 Z toho vyplýva, že taká vnútroštátna právna úprava, o akú ide vo veci samej, ktorá stanovuje, že návrhy na preskúmanie rozhodnutí verejných obstarávateľov o pripustení alebo vylúčení z účasti na postupoch verejného obstarávania musia byť, pod hrozbou preklúzie, podané v lehote 30 dní odo dňa ich oznámenia dotknutým osobám, je zlučiteľná so smernicou 89/665 len pod podmienkou, že takto oznámené rozhodnutia obsahujú zhrnutia príslušných dôvodov, ktoré zabezpečia, že tieto osoby vedeli alebo mohli vedieť o uvádzanom porušení práva Únie.
- 33 Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora totiž účinnosť súdneho preskúmania, ktoré je zaručené v článku 47 Charty, vyžaduje, aby dotknutá osoba mala možnosť oboznámiť sa s dôvodmi, na ktorých sa zakladá rozhodnutie prijaté voči nej, buď prostredníctvom prečítania samotného rozhodnutia, alebo prostredníctvom oznámenia dôvodov na základe jej žiadosti, s cieľom umožniť dotknutej osobe brániť svoje práva za najlepších možných podmienok a pri plnej znalosti veci sa rozhodnúť, či je potrebné obrátiť sa na príslušný súd, a tiež umožniť tomuto súdu v plnom rozsahu preskúmať zákonnosť dotknutého rozhodnutia (pozri v tomto zmysle rozsudky z 15. októbra 1987, Heylens a i., 222/86, EU:C:1987:442, bod 15, ako aj zo 4. júna 2013, ZZ, C-300/11, EU:C:2013:363, bod 53).
- 34 Vnútroštátny súd však poznamenáva, že uchádzač, ktorý chce spochybniť rozhodnutie o pripustení konkurenta, musí podať svoj návrh v lehote 30 dní od oznámenia rozhodnutia, teda v okamihu, keď často nie je schopný určiť, či má skutočne záujem na podaní návrhu, keďže nevie, či uvedený konkurent bude napokon úspešným uchádzačom alebo či bude môcť sám získať zákazku.
- 35 V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že článok 1 ods. 3 smernice 89/665 ukladá členským štátom povinnosť zabezpečiť, aby boli postupy preskúmania na základe podrobných pravidiel, ktoré členské štáty môžu ustanoviť, dostupné prinajmenšom každej osobe, ktorá má alebo mala záujem o získanie určitej zákazky a ktorá bola poškodená alebo existuje riziko jej poškodenia údajným porušením.
- 36 Toto posledné ustanovenie sa uplatňuje najmä na situáciu každého uchádzača, ktorý sa domnieva, že rozhodnutie o pripustení konkurenta do postupu verejného obstarávania je protiprávne a môže mu spôsobiť ujmu, keďže toto riziko postačuje na odôvodnenie okamžitého záujmu na podanie návrhu na preskúmanie uvedeného rozhodnutia bez ohľadu na škody, ktoré môžu okrem iného vyplývať zo zadania zákazky inému záujemcovi.
- 37 Súdny dvor v každom prípade uznal, že rozhodnutie o pripustení uchádzača do výberového konania predstavuje akt, ktorý môže byť podľa článku 1 ods. 1 a článku 2 ods. 1 písm. b) smernice 89/665 predmetom samostatnej súdnej žaloby (pozri v tomto zmysle rozsudok z 5. apríla 2017, Marina del Mediterraneo a i., C-391/15, EU:C:2017:268, body 26 až 29 a 34).
- 38 Je preto potrebné na prvú otázku odpovedať tak, že smernica 89/665, a najmä jej články 1 a 2c, vykladané vo svetle článku 47 Charty, sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni vnútroštátnej právnej úprave, o akú ide v konaní vo veci samej, ktorá stanovuje, že návrhy na preskúmanie rozhodnutí verejných obstarávateľov o pripustení alebo vylúčení z účasti na postupoch verejného obstarávania musia byť, pod hrozbou preklúzie, podané v lehote 30 dní odo dňa ich oznámenia dotknutým osobám, pod podmienkou, že takto oznámené rozhodnutia obsahujú zhrnutie príslušných dôvodov, ktoré zabezpečia, že tieto osoby vedeli alebo mohli vedieť o uvádzanom porušení práva Únie.

O druhej otázke

- 39 Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa článok 1 ods. 1 a 2 smernice 89/665 vykladaný v spojení s článkom 47 Charty má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, o akú ide vo veci samej, ktorá stanovuje, že v prípade, ak dotknuté osoby nenapadnú rozhodnutia verejných obstarávateľov o pripustení uchádzačov k účasti na postupoch verejného

- obstarávania v lehote 30 dní od ich oznámenia, tieto osoby sa už nemôžu dovolávať nezákonnosti uvedených rozhodnutí v rámci žalôb proti následným aktom, a najmä proti rozhodnutiam o zadaní zákazky.
- 40 V tejto súvislosti Súdny dvor opakovane rozhodol, že smernica 89/665 sa má vykladať v tom zmysle, že v zásade nebráni takej vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že návrh na preskúmanie rozhodnutia verejného obstarávateľa musí byť pod sankciou preklúzie podaný v stanovenej lehote a že v tej istej lehote treba namietat akúkoľvek nezrovnalosť v postupe verejného obstarávania, ktorá sa uvádza na podporu návrhu, takže po uplynutí tejto lehoty už nie je možné napadnúť takéto rozhodnutie ani namietat takúto nezrovnalosť; to všetko za predpokladu, že predmetná lehota je primeraná (rozsudky z 12. decembra 2002, *Universale-Bau a i.*, C-470/99, EU:C:2002:746, bod 79; z 27. februára 2003, *Santex*, C-327/00, EU:C:2003:109, bod 50, ako aj z 11. októbra 2007, *Lämmerzahl*, C-241/06, EU:C:2007:597, bod 50).
- 41 Táto judikatúra je založená na názore, podľa ktorého by bolo ohrozené naplnenie cieľov sledovaných smernicou 89/665, ak by sa záujemcovia a uchádzači mohli v ktoromkoľvek okamihu verejného obstarávania odvolávať na porušenie pravidiel verejného obstarávania a donútiť tak verejného obstarávateľa, aby začal celý postup od začiatku a odstránil tieto porušenia (rozsudky z 12. decembra 2002, *Universale-Bau a i.*, C-470/99, EU:C:2002:746, bod 75; z 11. októbra 2007, *Lämmerzahl*, C-241/06, EU:C:2007:597, bod 51, ako aj z 28. januára 2010, *Komisija/Írsko*, C-456/08, EU:C:2010:46, bod 52). Keďže takéto konanie môže bez objektívneho dôvodu oddialiť začatie postupov preskúmania, ktorých zavedenie bolo uložené členským štátom smernicou 89/665, môže poškodiť účinné uplatňovanie smerníc Únie v oblasti verejného obstarávania (rozsudok z 12. februára 2004, *Grossmann Air Service*, C-230/02, EU:C:2004:93, bod 38).
- 42 V prejednávanej veci z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že smernica 89/665, predovšetkým jej článok 2c, sa má vykladať v tom zmysle, že v zásade nebráni tomu, aby v prípade nenapadnutia rozhodnutia verejného obstarávateľa v lehote 30 dní stanovenej talianskou právnou úpravou, uchádzač už nemohol namietat nezákonnosť uvedeného rozhodnutia v rámci žaloby smerujúcej proti následnému aktu.
- 43 Aj keď však vnútroštátne pravidlá preklúzie nie sú samy osebe v rozpore s požiadavkami článku 2c smernice 89/665, nemožno však vylúčiť, že v rámci osobitných okolností alebo s ohľadom na určité vykonávacie ustanovenia by ich uplatňovanie mohlo poškodiť práva priznané jednotlivcom právom Únie, najmä právo na účinný prostriedok nápravy a spravodlivý proces zakotvené v článku 47 Charty (pozri v tomto zmysle rozsudky z 27. februára 2003, *Santex*, C-327/00, EU:C:2003:109, bod 57, ako aj z 11. októbra 2007, *Lämmerzahl*, C-241/06, EU:C:2007:597, body 55 a 56).
- 44 Súdny dvor tak už rozhodol, že smernica 89/665 sa má vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby pravidlá preklúzie stanovené vnútroštátnym právom boli aplikované tak, že uchádzačovi bude odopretý prístup k preskúmaniu nezákonného rozhodnutia, hoci tento uchádzač sa mohol v podstate o tejto nezákonnosti dozvedieť až po uplynutí prekluzívnej lehoty (pozri v tomto zmysle rozsudky z 27. februára 2003, *Santex*, C-327/00, EU:C:2003:109, bod 60, ako aj z 11. októbra 2007, *Lämmerzahl*, C-241/06, EU:C:2007:597, body 59 až 61 a 64).
- 45 Okrem toho je potrebné zdôrazniť, ako bolo pripomenuté v bode 31 tohto uznesenia, že Súdny dvor tiež rozhodol, že účinné preskúmanie porušení platných predpisov v oblasti verejného obstarávania môže byť zabezpečené len vtedy, pokiaľ lehoty stanovené na podanie týchto návrhov na preskúmanie začnú plynúť až odo dňa, keď sa navrhovateľ dozvedel alebo sa mal dozvedieť o údajnom porušení uvedených predpisov (pozri v tomto zmysle rozsudok z 12. marca 2015, *eVigilo*, C-538/13, EU:C:2015:166, bod 52 a citovanú judikatúru).

- 46 Z tohto dôvodu prináleží vnútroštátnemu súdu, aby za okolností konania vo veci samej určil, či Cooperativa Animazione Valdocco naozaj vedela alebo mohla vedieť, prostredníctvom oznámenia o rozhodnutí o pripustení dočasného združenia podnikov-úspešného uchádzača zo strany verejného obstarávateľa v súlade s článkom 29 Zákonníka verejného obstarávania, o dôvodoch uvádzanej nezákonnosti tohto rozhodnutia, ktoré spočívajú v nepredložení predbežnej zábezpeky v požadovanej výške a v nepreukázaní splnenia podmienok účasti, a či tak skutočne mohla podať návrh na preskúmanie v prekluzívnej lehote 30 dní stanovenej v článku 120 ods. 2a Správneho súdneho poriadku.
- 47 Musí sa najmä ubezpečiť, že za okolností konania vo veci samej uplatnenie ustanovení článku 29 v spojení s článkom 53 ods. 2 a 3 Zákonníka verejného obstarávania, ktoré upravujú prístup k dokumentom ponúk a ich uverejnenie, nevyklúčilo akúkoľvek možnosť, aby Cooperativa Animazione Valdocco skutočne vedela o uvádzanej nezákonnosti rozhodnutia o pripustení združenia podnikov-úspešného uchádzača, a teda mohla podať návrh na preskúmanie odo dňa, keď sa o napadnutom rozhodnutí dozvedela, v prekluzívnej lehote upravenej v článku 120 ods. 2a Správneho súdneho poriadku.
- 48 Je potrebné dodať, že je úlohou vnútroštátneho súdu, aby vyložil vnútroštátnu právnu úpravu, ktorú má aplikovať, pokiaľ je to len možné tak, aby bola v súlade s cieľom smernice 89/665. Ak takýto výklad nie je možný, prislúcha mu vylúčiť uplatnenie vnútroštátnych ustanovení, ktoré sú v rozpore s touto smernicou (pozri v tomto zmysle rozsudok z 11. októbra 2007, Lämmerzahl, C-241/06, EU:C:2007:597, body 62 a 63), keďže článok 1 ods. 1 tejto smernice je nepodmienený a dostatočne presný na to, aby ho bolo možné voči verejnému obstarávateľovi uplatniť (rozsudky z 2. júna 2005, Koppensteiner, C-15/04, EU:C:2005:345, bod 38 a z 11. októbra 2007, Lämmerzahl, C-241/06, EU:C:2007:597, bod 63).
- 49 Vzhľadom na vyššie uvedené je potrebné na druhú otázku odpovedať tak, že smernica 89/665, a najmä jej články 1 a 2c, vykladané vo svetle článku 47 Charty, sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni vnútroštátnej právnej úprave, o akú ide vo veci samej, ktorá stanovuje, že v prípade, ak dotknuté osoby nenapadnú rozhodnutia verejných obstarávateľov o pripustení uchádzačov k účasti na postupoch verejného obstarávania v rámci prekluzívnej lehoty 30 dní od ich oznámenia, tieto osoby sa už nemôžu dovolávať nezákonnosti uvedených rozhodnutí v rámci žalôb proti následným aktom, a najmä proti rozhodnutiam o zadaní zákazky, s výhradou, že táto preklúzia sa môže voči dotknutým osobám uplatniť len za podmienky, že o uvádzanej nezákonnosti vedeli alebo mohli vedieť prostredníctvom tohto oznámenia.

O trovách

- 50 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (štvrtá komora) rozhodol takto:

1. **Smernica Rady 89/665/EHS z 21. decembra 1989 o koordinácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení týkajúcich sa uplatňovania postupov preskúmania v rámci verejného obstarávania tovarov a prác, zmenená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2014/23/EÚ z 26. februára 2014, a najmä jej články 1 a 2c, vykladané vo svetle článku 47 Charty základných práv Európskej únie, sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni vnútroštátnej právnej úprave, o akú ide vo veci samej, ktorá stanovuje, že návrhy na preskúmanie rozhodnutí verejných obstarávateľov o pripustení alebo vylúčení z účasti na postupoch verejného obstarávania musia byť, pod hrozbou preklúzie, podané v lehote 30 dní**

odo dňa ich oznámenia dotknutým osobám pod podmienkou, že takto oznámené rozhodnutia obsahujú zhrnutie príslušných dôvodov, ktoré zabezpečí, že tieto osoby vedeli alebo mohli vedieť o uvádzanom porušení práva Únie.

2. Smernica 89/665, zmenená smernicou 2014/23, a najmä jej články 1 a 2c, vykladané vo svetle článku 47 Charty základných práv Európskej únie, sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni vnútroštátnej právnej úprave, o akú ide vo veci samej, ktorá stanovuje, že v prípade, ak dotknuté osoby nenapadnú rozhodnutia verejných obstarávateľov o pripustení uchádzačov k účasti na postupoch verejného obstarávania v rámci prekluzívnej lehoty 30 dní od ich oznámenia, tieto osoby sa už nemôžu dovolávať nezákonnosti uvedených rozhodnutí v rámci žalôb proti následným aktom, a najmä proti rozhodnutiam o zadaní zákazky, s výhradou, že táto preklúzia sa môže voči dotknutým osobám uplatniť len za podmienky, že o uvádzanej nezákonnosti vedeli alebo mohli vedieť prostredníctvom tohto oznámenia.

Podpisy